

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Aleny Poláčkovej a JUDr. Zdenky Reisenauerovej, v právnej veci navrhovateľov: **1./ V. I.**, bytom P., **2/ M. I.**, bytom P., obaja zastúpení advokátkou Mgr. I. Š., Advokátska kancelária P. U., H., proti odporcovi: **O.P.Ú. v N.Z.**, S., N.Z., **za účasti:** O.P., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu zo dňa 4. júla 2007 č. OPÚ-173-07/9737/AF, o odvolaní navrhovateľov proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sp 34/2007-15 zo dňa 10. októbra 2007, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sp 34/2007-15 zo dňa 10. októbra 2007 **zmeňuje** tak, že rozhodnutie O. P. Ú. v N. Z. č. OPÚ-173-07/9737/AF zo dňa 4. júla 2007 **zrušuje** a vec mu **vracia** na ďalšie konanie.

Navrhovateľom sa náhrada trov konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Nitre napadnutým rozsudkom rozhodnutie odporcu, uvedené v záhlaví tohto rozsudku, potvrdil. Odporcovi nepriznal náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia správneho orgánu a konania mu predchádzajúceho mal preukázané, že v danej veci žalovaný správny orgán rozhodol tak, že navrhovatelia nespĺňajú zákonné podmienky ustanovené v § 3 ods. 1, písm. l/ zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátenie vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len reštitučný zákon) a nenavracia sa im vlastnícke právo k nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v kat. úz. S., zapísanej v pozemkovej knihe

vl. č. X., parc. č. X., roľa. o výmere 23565m², podiel $\frac{1}{4}$ na časť 865m² a súčasne, že nepriznaním vlastníctva nemajú nárok na náhradu podľa § 6, na tom skutkovom základe, že nehnuteľnosť žiadaná navrhovateľmi prešla do vlastníctva štátu na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia č. Výst. 39/75 B_A zo dňa 30.1.1975 s cieľom výstavby materskej škôlky; žiadateľom bola poskytnutá väčšia finančná náhrada ako im mala byť a vyvlastnený pozemok plní účel, na ktorý bol vyvlastnený. Krajský súd po vyhodnotení dôkazov, ktoré boli preukázané pred správnym orgánom a dôkazov, ktoré vykonal, dospel k záveru, že navrhovatelia nepreukázali splnenie podmienok ustanovených v § 3 ods. 1 písm. l/ reštitučného zákona, v zmysle ktorého sa oprávneným osobám navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku vyvlastnenia za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila účelu, na ktorý bola vyvlastnená. Poukázal na to, že z vykonaného dokazovania jasne vyplýva, že z vyvlastnenej nehnuteľnosti parc. č. X. boli vytvorené nové parcely, ktoré sú zapísané na liste vlastníctva č. X. a to parc. č. X. X., X. zastavané plochy, na časti vyvlastnenej nehnuteľnosti je oplotený areál materskej škôlky, ihrisko a z druhej časti je trávnatá plocha. Podľa názoru krajského súdu projektová dokumentácia materskej škôlky bola zrealizovaná a dodržaná a na vyvlastnenej časti stojí ihrisko. Konštatoval, že odporca postupoval v zmysle citovaných ustanovení reštitučného zákona. Preskúmané rozhodnutie odporcu potvrdil ako vecne správne.

Krajský súd úspešnému odporcovi náhradu trov konania nepriznal podľa § 250k ods. X. O.s.p.

Proti uvedenému rozsudku sa v zákonnej lehote odvolali navrhovatelia žiadajúc, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie správneho orgánu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie. Nesúhlasili s rozhodnutím správneho orgánu ako aj s rozsudkom súdu prvého stupňa, ktorými im nebol vrátený žiadaný majetok. Namietali nesprávne právne posúdenie veci v rozpore s článkom 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, v zmysle ktorého vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu. Uviedli, že i napriek tomu, že k vyvlastneniu došlo v roku 1975, mal by sa súd prvého stupňa spravovať aj ústavnými princípmi platnými v čase rozhodovania, a to najmä zaoberať sa otázkou primeranosti, nakoľko časť vyvlastnenej parcely neslúži účelu, na ktorý bola vyvlastnená. Poukázali na to, že dôkazom o nimi tvrdenej skutočnosti svedčí aj to, že s uvedeným priestorom počítá O. P. na individuálnu bytovú výstavbu. Domnievali sa, že v danej veci bola splnená podmienka na navrátenie vlastníctva podľa § 3 ods. 1, písm. l/ reštitučného zákona a v prípade ak nie je možné navrátenie vlastníctva z dôvodu, že obec nie je povinnou osobou, prislúcha im náhrada podľa § 6.

Odporca k odvolaniu navrhovateľov uviedol, že sa pridrižiava svojho vyjadrenia, ktoré zaslal súdu prvého stupňa k opravnému prostriedku.

Zúčastnená osoba sa na odvolanie navrhovateľov nevyjadřila, odvolací návrh nepodala.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 246c O.s.p. v spojení s ust. § 10 ods. 2 preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského

súdu a konanie mu predchádzajúce v zmysle ust. § 246c v spojení s §§ 211 a nasl. a dospel k názoru, že odvolanie je dôvodné.

Podľa § 5 ods. 1, 2, 3, 5 reštitučného zákona právo na navrátenie vlastníctva k pozemku môže uplatniť oprávnená osoba do 31. decembra 2004 na obvodnom pozemkovom úrade, v ktorého obvode vlastnila pozemok, a zároveň preukáže skutočnosti podľa § 3. Neuplatnením práva v lehote právo zanikne. Rozhodnutie o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 vydá obvodný pozemkový Úrad. Na konanie podľa odseku 2 sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní. Proti rozhodnutiu obvodného pozemkového úradu podľa odsekov 2 a 4 možno podať opravný prostriedok na súde.

Podľa § 3 ods. 1, písm. l/ reštitučného zákona oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku vyvlastnenia za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená.

V zmysle ust. § 1 písm. a, b/ reštitučného zákona tento zákon upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré neboli vydané podľa osobitného predpisu (zák. č. 229/1991 Zb.). Vlastnícke právo sa vracia k pozemkom, ktoré tvoria a/ poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patria, b) lesný pôdny fond.

Predpokladom navrátenia vlastníctva k pozemkom alebo priznania náhrady za nehnuteľnosti, ktoré nie je možné vydať podľa reštitučného zákona bolo, aby si oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok na pozemkovom úrade v zmysle § 5 ods. 1 uvedeného zákona a súčasne preukázala splnenie zákonných podmienok oprávnenej osoby ustanovených v § 2 ods. 1, 2 tohto zákona, ako aj že **žiadané nehnuteľnosti prešli v zákonnej dobe (od 25.2.1948 do 1.1.1990) na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku skutočností taxatívne ustanovených v § 3 ods. 1, 2, 3 reštitučného zákona**, právo na navrátenie vlastníctva alebo priznanie náhrady si oprávnená osoba uplatnila v lehote ustanovenej v § 5 ods. 1 označeného zákona (do 31.12.2004) a žiadané pozemky ku dňu odňatia mali charakter pôdy podľa § 1 ods. 1 tohto zákona ako aj, že žiadané nehnuteľnosti neboli vydané podľa zákona o pôde (zákon č. 229/1991 Zb.).

Na konanie o nárokoch oprávnených osôb v zmysle zákona o pôde sú príslušné pozemkové úrady podľa § 5 ods. 1 reštitučného zákona v spojení s § 5 ods. 5 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v platnom znení.

Pre konanie pozemkového úradu o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 reštitučného zákona platia všeobecné predpisy o správnom konaní, teda ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. v platnom znení o správnom konaní (ďalej len Správny poriadok) podľa § 5 ods. 3 reštitučného zákona.

Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný

len návrhmi účastníkov konania. Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správneho orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán. Na žiadosť správneho orgánu sú štátne orgány, orgány územnej samosprávy, fyzické osoby a právnické osoby povinné oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodnutie (§ 32 Správneho poriadku).

Správny orgán v danej veci nepostupoval v intenciách citovaných právnych noriem, pre svoje rozhodnutie si nežadovávajú dostatok skutkových podkladov, vo veci nezistil skutočný stav, a preto jeho právny názor bol skutkovo a právne nesprávny, z ktorých dôvodov neboli splnené zákonné podmienky pre potvrdenie jeho rozhodnutia súdom prvého stupňa podľa § 250q ods. 2 O.s.p.

Z administratívneho spisového materiálu v danej veci vyplýva, že navrhovatelia ako oprávnené osoby si dňa 15.10.2004 uplatnili na P. Ú. v N. Z. v zmysle reštitučného zákona nárok na navrátenie vlastníctva k pozemku vedeného v kat. úz. S. vo vložke č. X., parc. č. X., roľa, vyvlastnená výmera 865m², spoluvlastnícky podiel $\frac{1}{4}$ z dôvodu, že pozemok prešiel do vlastníctva štátu na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia č. Výst. 39/75 Bá zo dňa 30.1.1975 za náhradu, avšak časť vyvlastneného pozemku neslúži na účel, na ktorý bol vyvlastnený a žiadali vrátiť vlastníctvo časti pozemku, ktorý nie je využitý na deklarované účely predchádzajúcim vlastníkom s tým, že vrátia prislúchajúcu časť finančných prostriedkov. Žiadaný pozemok bol navrhovateľom vyvlastnený na základe rozhodnutia ONV - odbor výstavby a územného plánovania N. Z. č. Výst.: 39/75 Bá zo dňa 30.1.1975 v prospech čl. štátu v správe MNV P. na účely výstavby materskej školy za náhradu určenú v zmysle § 14 vyhl. č. 47/69 Zb. o cenách stavieb v osobnom vlastníctve a o náhradách pri vyvlastňovaní. Vyvlastnené pozemky podľa identifikácie parciel č. K2-1790/2005 zo dňa 21.6.2005 vyhotovenej Správou katastra N. Z. boli začlenené do parciel registra C-KN X. X., X., zastavané plochy, ktoré sú zapísané na liste vlastníctva č. X. vo vlastníctve obce P.. Budova materskej školy sa nachádza na susednom pozemku parc. č. X.. Obec P. k uplatnenému nároku navrhovateľov pozemkovému úradu v písomnom stanovisku oznámila, že na časti, kde sa pôvodne nachádzal pozemok navrhovateľov, je areál slúžiaci materskej škôlke, časť z vyvlastneného pozemku sa využíva ako verejné priestranstvo, podľa územného plánu obce má na predmetnom pozemku zámer realizovať občiansku vybavenosť – individuálnu bytovú výstavbu a súčasne, že reštitučnú žiadosť považuje za účelovú, nakoľko trhovú cenu pozemkov v obci je v súčasnej dobe vysoká. P.Ú. v N.Z. preskúmaným rozhodnutím vyslovil, že navrhovatelia nespĺňajú ustanovenie § 3 ods. 1 písm. l/ reštitučného zákona, nenavrátil im vlastnícke právo k žiadanej nehnuteľnosti a súčasne vyslovil, že nepriznaním vlastníckeho práva k pozemku nemajú nárok na náhradu v zmysle § 6. Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že z predložených dokladov, z miestnej ohliadky a zo stanoviska Obce P. pozemkový úrad dospel k záveru, že nie je splnená podmienka uvedená v § 3 ods. 1 písm. l/, pretože vyvlastnená časť parcely č. X. slúži účelu, na ktorý bola vyvlastnená s tým, že v prípade, že uplatnený nárok by spĺňal túto podmienku, návrhu navrhovateľov by nebolo možné vyhovieť z dôvodu, že obec nie je povinnou osobou podľa § 4.

Podľa názoru odvolacieho súdu správny orgán si v danej veci pre svoje rozhodnutie nežadovávajú dostatok skutkových podkladov, vo veci nezistil skutočný stav, ako aj zistenie skutkového stavu, z ktorého vychádzalo správne rozhodnutie, je v rozpore s obsahom spisu a zo skutkových okolností vyvodil nesprávny právny záver. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že navrhovatelia si uplatnili reštitučný nárok na žiadané pozemky v zákonnej lehote podľa § 5 ods. 1 reštitučného zákona, pozemky v rozhodnej dobe prešli do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby v dôsledku právneho dôvodu ustanoveného v § 3 ods. 1. Z predložených listinných podkladov vyplýva, že boli vyvlastnené rozhodnutiami ONV v N.Z. za finančnú náhradu na účel výstavby materskej škôlky, teda pozemky v rozhodnej dobe do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby prešli v dôsledku právneho dôvodu ustanoveného v § 3 ods. 1, písm. l/. Povinnosťou správneho orgánu bolo zamerať pozornosť na skutočnosť, či časť vyvlastneného pozemku navrhovateľov parc. č. X. spĺňa účel, na ktorý bol vyvlastnený a na preukázanie alebo nepreukázanie tejto skutočnosti vykonať aj dokazovanie. Pokiaľ správny orgán v odôvodnení svojho rozhodnutia tvrdí, že právny záver ustálil na základe predložených dokladov, z miestnej obhliadky a zo stanoviska obce P., takéto jeho tvrdenie z administratívneho spisu nevyplýva, keďže zistenie skutkového stavu, z ktorého vychádzalo správne rozhodnutie je v rozpore s obsahom spisov, ktorá okolnosť je jedným z dôvodov zrušenia jeho rozhodnutia. Z geometrického plánu, ktorý bol podkladom vyvlastňovacieho rozhodnutia ONV odbor výstavby a územného plánovania N. Z. zo dňa 30.1.1975 vyplýva, že vyvlastnená časť pozemku parc. č. X. ako diel 2 bola pričlenená k novovytvorenej parcele č. X.. Zo žiadosti o stavebné povolenie materskej škôlky a z legendy tvoriacej súčasť projektovej dokumentácie predmetnej materskej škôlky vyplýva, že stavba sa realizovala na parcelách č. X., X., X., X., Obec P. v stanovisku k reštitučnej žiadosti navrhovateľov oznámila, že na časti pôvodného pozemku je areál slúžiaci materskej škôlke na hru deťom, časť tohto pozemku sa využíva ako verejné priestranstvo a podľa územného plánu obce má obec zámer na tomto pozemku realizovať občiansku vybavenosť - individuálnu bytovú výstavbu. Zo všetkých skutkových zistení tvoriacich obsah administratívneho spisu teda vyplýva, že vyvlastnená časť z pôvodného pozemkovoknižného pozemku parc. č. X. sa nevyužíva na účel, na ktorý bola vyvlastnená, pretože pozemok bol vyvlastnený na účel výstavby materskej škôlky, ktorá bola zrealizovaná na iných pozemkoch ako na parcele č. X., ku ktorej bol vyvlastnený pozemok pričlenený (diel 2 podľa geometrického plánu) a samotná Obec P. potvrdila, že časť vyvlastneného pozemku sa dnes využíva ako verejné priestranstvo. Pokiaľ žalovaný správny orgán tvrdí, že právny záver ustálil okrem ďalšieho aj na základe obhliadky, takéto tvrdenie z administratívneho spisu taktiež nevyplýva, pretože v predložennom spise sa zázpisnica o vykonaní obhliadky správnym orgánom nenachádza.

Pre posúdenie reštitučného nároku navrhovateľov v danej veci je rozhodujúca len okolnosť, či vyvlastnená nehnuteľnosť (celá prípadne jej časť), ku ktorej si uplatnili svoj reštitučný nárok slúžila alebo neslúžila účelu, na ktorý bola vyvlastnená. Pre takéto posúdenie je právne bezvýznamné skutkové zistenie, že navrhovateľom bola vyplatená vyššia finančná náhrada za vyvlastnený pozemok ako im podľa vtedy platnej právnej úpravy patrila. Nemožno súhlasiť ani s názorom žalovaného správneho orgánu, že v prípade pokiaľ by uplatnený nárok spĺňal podmienku uvedenú v § 3 ods. 1 písm. l/, návrhu navrhovateľov by nebolo možné vyhovieť z dôvodu, že obec nie je povinnou osobou podľa § 4, pretože povinnosťou

správneho orgánu bolo, aby v tomto prípade postupoval v intenciách ustanovenia § 6 ods. 1, písm. a/, ods. 2, 5.

Z uvedených dôvodov podľa názoru odvolacieho súdu, pokiaľ Krajský súd v Nitre napadnutým rozsudkom rozhodnutie správneho orgánu potvrdil, rozhodol vo veci skutkovo a právne nesprávne, a preto odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 250l ods. 2 O.s.p v spojení s § 250ja ods. 4 zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie žalovaného správneho orgánu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odvolací súd o náhradu trov konania rozhodoval v zmysle § 246c O.s.p v spojení s § 224 ods. 1 a v spojení s § 250k ods. 1 Navrhovateľom náhradu trov konania nepriznal napriek ich úspechu v preskúmaťavacom konaní, keďže ich náhradu nežiadali.

POUČENIE: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, dňa 24. júna 2008

**JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia:
Ľubica Kavivanovová